

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נשא, י"ד סיון, ה'תשל"ה

חלק א – יוצא לאור לש"פ נשא, י"ד סיון, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

©

Published and Copyright 2023 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

פתח דבר

לקראת ש"פ נשא, י"ד סיון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ נשא, י"ד סיון, ה'תשל"ה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ בהעלותך). הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם — התוועדויות כרך השמונים שמכינים עתה לדפוס).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצחה"ש וש"ק, ה'תשפ"ג,
שנת הקהל,
ברוקלין, ניו.

בס"ד. שיחת ש"פ נשא, י"ד סיון, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. פרשת נשא קשורה עם חג השבועות יותר מאשר פרשיות במדבר (שלפני) ובהעלותך (שלאחרי) — כ"י:

פרשת במדבר (שהיא לעולם קודם עצרת, כמובא בטור²) — ברוב השנים קורין אותה בשבת שלפני חג השבועות, שממנו מתברך חג השבועות, אבל יש שנים שבהם קורין גם פ' נשא לפני שבועות (כמו בשנת ה'ש"ת וכ"ו"ב), ואז, פרשת במדבר אינה בסמיכות לשבועות.

ועד"ז פרשת בהעלותך — שבשנים שבהם קורין פ' נשא לפני שבועות, אזי קורין פ' בהעלותך בשבת שלאחרי שבועות, שבו נעשית העלי' (באופן ד'ויכולו³) דחג השבועות, אבל ברוב השנים, קורין בשבת שלאחרי שבועות פ' נשא, ואז, פ' בהעלותך אינה בסמיכות לשבועות.

אבל פרשת נשא היא לעולם בסמיכות לשבועות: בכמה שנים — בשבת שלפני שבועות, וברוב השנים — בשבת שלאחרי שבועות.

ועוד אופן בזה — כבקביעות שנה זו שחג השבועות חל ביום ששי ויו"ט שני חל ביום השבת — שפרשת נשא היא (ביום שני ד) חג השבועות עצמו:

אע"פ שהקריאה דיום ב' דשבועות שחל בשבת היא (לא פ' נשא, אלא) הקריאה דיו"ט (ורק במנחת שבת קורין בפ' נשא, שמזה מוכח לכאורה שפ' נשא שייך לשבוע שלאח"ז), הרי כיון שפ' במדבר קראו בשבת שלפני שבועות, מובן, שהשבת שלאח"ז, השבת דשבועות, שייך כבר לפ' נשא — שהתחלת קריאתה במנחת שבת פ' במדבר, ואילו כל ימי השבוע שלאח"ז שייכים כבר לפ' נשא, שלכן לומדים בהם (בשיעורי חת"ת שנתתקנו ע"י רבותינו נשיאינו) פ' נשא, עד ליום השבת (יום ב' דשבועות, שבו מסיימים הלימוד דפ' נשא).

ומודגש יותר בארץ ישראל — שחג השבועות הוא רק יום אחד, ביום ששי, ואילו יום השבת הוא אסרו חג — שקורין בו פרשת נשא,

(2) או"ח סתכ"ח.

(3) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. ובכ"מ.

(1) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש חל"ג

ע' 47 ואילך (משיחה זו). וראה גם לקמן ס"ט.

ומזה מובן גם בנוגע לחו"ל, שאף שהקריאה בתורה אינה בפ' נשא, הרי זה רק בגלל שצריך לקרוא הקריאה דיו"ט, אבל השבת הוא כבר שבת פ' נשא (ומה שקורין פ' נשא במנחת שבת, אין זו התחלת קריאת פ' נשא (שהרי התחילו לקרותה כבר במנחת פ' במדבר), אלא זוהי כבר הפעם השני' כו').

ולכן, יש למצוא בפרשת נשא שייכות מיוחדת לענין התורה, שזהו ענינו של חג השבועות, "זמן מתן תורתנו".

ב. ובכן: אף שהסיפור דמ"ת הוא בפ' יתרו, וכן בפ' ואתחנן ("יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב וגו'"), ובהמשך הפרשה נכללו עשרת הדברות, הנה בנוגע למעלת וחשיבות התורה (שנתבארה בכו"כ מקומות בתורה) יש הדגשה מיוחדת בפשטות הענינים (באופן המובן גם לבן חמש למקרא) בהתחלת וסיום פרשת נשא:

בהתחלת הפרשה נאמר "נשא את ראש בני גרשון גם הם", ופירש רש"י "כמו שצויתך על בני קהת" (כמ"ש בס"פ במדבר⁸: "נשא את ראש בני קהת"), ואיתא במדרש⁹: "למה הקדים הכתוב לקהת לנשיאת ראש .. לפי שקהת הי' מטועני הארון (ששם התורה¹⁰). .. הקדימו הכתוב כאן בשביל כבוד התורה", והיינו, שענין הנשיאות אצל בני גרשון הוא רק באופן טפל — "גם הם", ואילו עיקר ענין הנשיאת ראש הוא אצל בני קהת, בגלל שייכותם לתורה, וזאת, אפילו כשמדובר (לא על לימוד התורה, אלא) רק אודות נשיאת הארון, כיון שחשיבות התורה היא עד כדי כך שאפילו אצל נושאי הארון, שהו"ע של סיוע לתורה, נעשה עיקר הענין של נשיאת ראש.

ובסיום הפרשה מדובר אודות מעלת לימוד התורה של משה מפי הקב"ה — "ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו וגו'".

ג. ויש להעיר — בדרך אגב, בתור מאמר המוסגר — אודות הקושי בפשוטו של מקרא בפסוק זה, שלכאורה אין לו שייכות למ"ש לפנ"ז אודות קרבנות הנשיאים, וגם לא למ"ש לאח"ז אודות הדלקת

(8) ד, ב.

(9) במדבר פ"ו, ב.

(10) שם, א.

(4) יט, א ואילך.

(5) ד, יו"ד.

(6) ה, ו ואילך.

(7) ד, כב.

הנרות (נוסף לכך שאם הי' שייך לענין הדלקת הנרות, הי' צריך להכתב בהתחלת פ' בהעלותך, ולא בסיום פ' נשא).

וע"פ המדובר כמ"פ בלהט ("מ'קאכט זיך דאָך") בנוגע לפירוש רש"י שמבאר פשוטו של מקרא באופן שלא יתיר ולא חסר — הי' רש"י צריך לבאר שייכותו של פסוק זה לכאן.

אך לא זו בלבד שרש"י אינו מבאר זאת, אלא אדרבה, ע"פ פירוש רש"י מתחזקת יותר השאלה:

רש"י מפרש מה בא הכתוב להבהיר: "שני כתובים המכחישים זה את זה בא שלישי והכריע ביניהם. כתוב אחד אומר¹¹ וידבר ה' אליו מאוהל מועד, והוא חוץ לפרכת, וכתוב אחד אומר¹² ודברתי אתך מעל הכפרת. בא זה והכריע ביניהם, משה בא אל אוהל מועד, ושם שומע את הקול הבא מעל הכפורת".

וע"פ פירוש רש"י שפסוק זה בא להכריע בין שני כתובים, כתוב אחד בספר ויקרא, וכתוב אחד בספר שמות — מתחזקת יותר השאלה מהי שייכותו לסוף פ' נשא¹³.

ד. ויש להוסיף בנוגע לשייכות של פרשת נשא לזמן מ"ת:

"נשא" — הו"ע הנשיאות¹⁴, שזהו ענין שצריך להיות אצל כל אחד מישראל, הן איש פשוט והן איש המעלה, שכן, כל אדם הראוי לשם אדם, צריך לשאוף תמיד להתעלות למעמד ומצב נעלה יותר, שזהו ענין של נשיאות לגבי מעמדו ומצבו הקודם.

ובפרטיות יותר:

מי שהוא אדם פשוט — בודאי צריך להתעלות לדרגה נעלית יותר, שכן, אף שידוע גדול המעלה של איש פשוט, וכתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁵ על הפסוק¹⁶ "אתם נצבים היום", שהפשיטות של איש פשוט קשורה עם פשיטות העצמות, הרי מעלה זו היא בהעלם, אבל בנוגע לגילוי, היינו, בנוגע למחשבה ודיבור ועאכו"כ מעשה, הרי הוא במעמד ומצב שאין תחתון למטה ממנו, ולכן צריך לשאוף להתעלות ממעמדו ומצבו, שזהו"ע של נשיאות.

(11) ר"פ ויקרא.

(12) תרומה כה, כב.

(13) ראה גם שיחת ש"פ נשא, י"ד סיון

תשמ"ו סכ"ה ואילך; תשמ"ט בתחלתה

התוודעויות תשמ"ו ח"ג ס"ע 599 ואילך;

תשמ"ט ח"ג ע' 333 ואילך).

(14) ראה הנסמן בלקו"ש שם הערה 33.

(15) ראה סה"ש תש"ז ע' 150 ואילך.

וש"נ.

(16) ר"פ נצבים.

וגם מי שהוא איש המעלה, ועד למי שהוא גבוה ביותר — הרי בידעו שעניני טוב וקדושה הם בלי גבול, צריך גם הוא לשאוף להתעלות לדרגא נעלית יותר. ובלשון הכתוב: "נשא את ראש", שזהו ענין ההתנשאות אצל מי שהוא כבר בדרגת "ראש".

ואדרבה: מצד היותו איש המעלה, שיודע העילוי והחשיבות שבענין התורה, טוב וקדושה, הנה התשוקה להתעלות ממעמדו ומצבו היא גדולה יותר מאשר אצל איש פשוט, והיינו, שאצל איש פשוט מודגשת בעיקר התנועה ד"סור מרע"¹⁷, "אסורה מכאן"¹⁸, ולא (כ"כ) התנועה ד"להתקרב שם"¹⁸, שהרי אין לו מושג בעילוי ד"שם", וכיון שה"כאן" הוא מוגבל, אזי גם התשוקה ד"אסורה מכאן" היא בהגבלה; משא"כ איש המעלה שיש לו מושג בעילוי ד"שם", שהוא בלי גבול — אזי גם התשוקה ד"אסורה מכאן להתקרב שם" היא אצלו בתוקף בלתי מוגבל.

ועל זה אומרים לכל אחד מישראל באיזה דרגא שיהי, שענין הנשיאות — לצאת ממעמדו ומצבו הקודם ולהתעלות לדרגא נעלית יותר (כל אחד לפי ענינו) — הוא ע"י התורה דוקא, כמרומו בשייכות של פרשת נשא לזמן מ"ת.

ה. וביאור הענין:

התורה מצד עצמה היא למעלה גם מענין הנשיאות, דכיון שהתורה היא שעשועיו של הקב"ה¹⁹, הרי היא למעלה לגמרי מענין העולמות כו', ועד שהיא "נעלמה מעיני כל חי"²⁰.

וכמבואר באגה"ק²¹ ובלקו"ת²² ובמאמרים שלאח"ז²³ בפ"י המאמר²⁴ "דוד זמירות קרית להו", שדוד נענש על זה ששיבח את התורה בכך "שכל העולמות בטלים לגבי דקדוק אחד ממנה", כיון שמעלה זו היא מבחי' אחוריים כו', ואילו מצד פנימיותה "אין לשבחה כלל בתהלת חיות כל העולמות, מאחר דלא ממש חשיבי", אלא היא "שמחת לב ושעשוע המלך הקב"ה שמשתעשע בה", שזהו ענין של תוספת תענוג כביכול אצל הקב"ה, כמשל התענוג שבאדם שהוא באופן של הוספה על המוכרח

21 קו"א ד"ה דוד זמירות קרית להו (קס), סע"א ואילך).

22 במדבר יח, א ואילך.

23 ראה בהנסמן בתו"מ חמ"ג ע' 390.

24 ראה סוטה לה, סע"א.

17 תהלים לד, טו. לו, כז.

18 פרש"י שמות ג, ג.

19 ראה גם פרש"י תשא לב, טז.

20 איוב כח, כא.

לקיומו (כמובא בטור²⁵ בפ"י) נוסח ברכת בורא נפשות, ש"חסרונן" קאי על "כל מה שהם חסרים", היינו, הדברים המוכרחים לקיום האדם, ו"להחיות בהן" קאי "על כל שאר הדברים.. שלא היו הנפשות חסרים מהם אם לא בראן, שאינן אלא להתענג בהן".

ולא עוד אלא שגם כאשר התורה יורדת ונמשכת לדרגא שיש לה שייכות לעולמות, הרי זה באופן ש"אלפים שנה קדמה תורה לעולם"²⁶. וע"ד ששינונו בפרק קנין תורה²⁷ ש"מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים", היינו, שגם כשיש לו שייכות לענין המעשים, הרי זה באופן שהוא גדול ומרומם מהם.

אבל אעפ"כ, יש בתורה גם הענין שדוקא על ידה באים למעמד ומצב של נשיאות, כמארז"ל²⁸ "מאן מלכי רבנן.. דכתיב²⁹ בי מלכים ימלוכו", והיינו, שע"י התורה נעשים "רבנן" — "מלכי". ובלשון חז"ל בפרק קנין תורה²⁷: "נותנת לו מלכות".

וזוהי ההוראה בנוגע לפועל — שכאשר יהודי רוצה ענין של נשיאות, צריך לידע שזה נעשה דוקא ע"י התורה.

ו. אך כאן יכול לבוא היצה"ר ולהתעטף באיצטלא של משי ("א זיידענע זופיצע") ולטעון: היתכן להשתמש בענין הכי נעלה כמו תורה בשביל להשיג ענין של נשיאות?

והמענה על זה:

אמרו חז"ל³⁰: "לעולם יעסוק אדם בתורה אע"פ שלא לשמה כו'", ולא עוד אלא שסדר העבודה הוא באופן שהתחלה צ"ל שלא לשמה, כפי שמבאר הרמב"ם בסוף הל' תשובה³¹ ובארוכה בפירוש המשניות³².

וכיון ש"נותן התורה" אומר שיש לעסוק בתורה אפילו שלא לשמה, הרי מובן שגם הלימוד שלא לשמה הו"ע שמכוון וקשור עם אמיתית ענין התורה, כי, אף שהתורה מצד עצמה היא למעלה מהעולם, הרי יש בה גם הענין שירדה לעולם, ועד שהיא בבחי' "דיפתראות ופינקסאות" שעל ידם נברא העולם³³, וכמאמר³⁴ "אסתכל באורייתא וברא

(25) או"ח סר"ז.

(26) ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח,

ב. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א.

(27) אבות רפ"ו. וראה לקמן סי"ג. וש"נ.

(28) ראה גיטין סב, סע"א. וראה גם תו"א

וישב כז, ב.

(29) משלי ה, טו.

(30) פסחים נ, ב. וש"נ.

(31) פ"י.

(32) סנהדרין ר"פ חלק.

(33) ב"ר בתחלתו.

(34) זח"ב קסא, רע"ב.

עלמא", ולכן נמשכים על ידה כל הברכות בעניני העולם, כמ"ש³⁵ "אם בחוקתי תלכו", "שתהיו עמלים בתורה", אזי "ונתתי גשמיכם בעתם וגו'".

ומזה מובן גם בנוגע לענין הנשיאות שיש בתורה, ועד שמזה נמשך גם ענין הנשיאות שבעולם, עד לדרגא הכי תחתונה שבענין הנשיאות, כמו "ריש גרגיתא" ש"מן שמיא מנו לי"³⁶ — שיכול להיות גם אופן של לימוד התורה שלא לשמה, בשביל שיהי' אצלו ענין של נשיאות.

ז. ונוסף על ענין הנשיאות שנעשה ע"י לימוד התורה, כמרומז בקביעות שבה קורין פרשת נשא לאחר זמן מ"ת — ישנו גם ענין של נשיאות שבא בהקדמה ללימוד התורה, כמרומז בקביעות שבה קורין פרשת נשא לפני זמן מ"ת, והיינו, שתחילה ישנו ענין הנשיאות, ואח"כ הרי זה מביא לתורה, וכפי שמצינו בפרשת נשא בענין קרבנות הנשיאים, שביום הראשון הקריב נשיא יהודה, המלך שבשכטים³⁷, שזהו"ע הנשיאות, וביום השני הקריב נשיא ישכר, ש"הקריב על שם התורה"³⁸.
והענין בזה:

כשעוסקים ב"מבצע תורה", לפעול על יהודים לעסוק בתורה, יכולים לפגוש יהודי שנמצא במעמד ומצב כזה שיש סברא לומר שמוטב שלא ילמד כו'. אבל, גם במעמד ומצב כזה פוסק רבינו הזקן (לא במאמר חסידות, אלא) בהל' תלמוד תורה³⁹ ש"אעפ"כ לעולם יעסוק אדם בתורה .. שהמאור שבה מחזירו למוטב", ומוסיף, ש"כך אמרו חכמי הקבלה שכל התומ"צ שאדם עושה בעודו רשע, אף שמוסיף כח בקליפות לפי שעה, מ"מ, כשיחזור אח"כ בתשובה .. אזי מוציא מהקליפה כל התומ"צ וכו', ולפיכך אין לו למנוע מלעסוק לעולם".

ולא זו בלבד שהוא בעצמו חייב לעסוק בתורה, היינו, לא רק שמותר לו ללמוד תורה, אלא שחייב ללמוד תורה (להיפך מגוי, שלא זו בלבד שאינו חייב ללמוד תורה, אלא שאסור לו ללמוד תורה⁴⁰), אלא גם בנוגע למלמד, הנה אף שישנו הענין שאין מלמדין "לתלמיד שאינו הגון"⁴¹, מסיק רבינו הזקן⁴² ש"יש לומר דצריך להכניס את עצמו לבית הספק וכו'".

39) פ"ד סה"ג. וש"נ.

35) ר"פ בחוקתי ובתו"כ ופרש"י.

40) ראה סנהדרין נט, רע"א. רמב"ם הל'

36) ברכות נח, סע"א. וש"נ.

37) ראה לקו"ש ח"ל ס"ע 219 ואילך. מלכים פ"י ה"ט.

41) מכות יו"ד, א. וש"נ.

38) במדב"ר פ"ג, טר"טז.

42) בקו"א שם (א).

ובפרט בדורותינו אלה, כידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴³ שאין בכלל מציאות של אפיקורס או מומר להכעיס, אלא זהו רק ענין של עם-הארצות.

וכידוע גם הסיפור⁴⁴ שפעם אמר מישהו לכ"ק מו"ח אדמו"ר על דיבורו עמו אודות עניני תומ"צ: רבי, אני אפיקורס! והשיב לו כ"ק מו"ח אדמו"ר: מלפצה גרעינים ("סעמיטשקעס" — סוג גרעינים שהולכי בטל היו רגילים לפצח) לא נעשים אפיקורס! ... צריכים ללמוד ולהתייגע הרבה כדי להיות "יודע את רבוננו", ורק אז יכולים לקבל את ה"תואר" "מכוין למרוד בו"... אבל מי שלא למד ואינו יודע מאומה, אינו "אפיקורס", אלא סתם עם הארץ!

וכיון שכן, לא שייך עתה כל השקו"ט בנוגע לחשש שבלימוד עם תלמיד שאינו הגון. — ישנו אמנם הענין ש"אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות"⁴⁵, וכידוע תשובת הנודע ביהודה⁴⁶ שזהו הטעם שלא מועיל תשובה לגבי עונשי ב"ד, אבל זהו רק בנוגע לענינים השייכים לב"ד, ואילו בנדו"ד, אין מקום להחשיבו כתלמיד שאינו הגון כו'.

ובזה מתבטא ענין הנשיאות כפי שהוא לפני ובהקדמה ללימוד התורה — שכל אחד מישראל מצד עצם מציאותו הוא במעמד ומצב נעלה כו' [בדוגמת העילוי ד"אוכלי המן"], שעל זה אמרו⁴⁷ "לא ניתנה התורה כו' אלא לאוכלי המן"], ובגלל זה יש עליו החיוב דלימוד התורה, ועד לאופן המובא בהתחלת ספר התניא ש"כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, עליו דרשו רז"ל וכו'".

ה. ונוסף על ענין הנשיאות שלפני ובהקדמה למ"ת (שמרומז בקריאת פ' נשא לפני שבועות) וענין הנשיאות שנעשה ע"י התורה (שמרומז בקריאת פ' נשא לאחרי שבועות) — ישנו גם ענין הנשיאות בתורה גופא, שמרומז בקביעות (שיום ב' ד) חג השבועות חל בשבת ששייך לפ' נשא:

ובהקדים — שאע"פ שהשבת ששייך לפ' נשא הוא יום ב' דחג השבועות, הרי ידוע מ"ש במדרש⁴⁸ "אמרה כנסת ישראל, בארץ ישראל הייתי שומר יום אחד, עכשיו (בחו"ל) שני ימים, סבורה הייתי לקבל שכר

46) שו"ת מהד"ק או"ח סל"ה. וראה גם לעיל ע' 276. וש"נ.

47) מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד. 48) שהש"ר פ"א, ו (ה).

43) ראה גם תו"מ חנ"ח ע' 295 הערה 110. וש"נ.

44) ראה גם תו"מ חע"ט ס"ע 100. וש"נ. 45) ב"ב קלא, רע"א. וש"נ.

על שניהן, ואיני מקבלת אלא על יום אחד", וכמבואר בלקו"ת⁴⁹ ש"באמת אותה ההארה המאיר בחו"ל בשני ימים מאיר בא"י ביום אחד", שמזה מובן שהענין דמ"ת הוא במשך שני הימים.

ובכן: כאשר חג השבועות עצמו הוא בשבת פ' נשא, הרי זה מורה שהענין דקבלת התורה הוא בתכלית העילוי, באופן של התנשאות.

ואע"פ שהענין דקבלת התורה הי' כבר באופן של התנשאות, יש לאח"ז (בחו"ל) שבוע שלם שבו צ"ל העבודה ד"נשא את ראש" [וכדי לדעת זאת לא צריך להיות "למדן", שהרי כל אחד רואה זאת ב"לוח"] — שבזה מודגש ענין ההתנשאות בתורה גופא, שלהיותה תורתו של הקב"ה, הרי היא בלי גבול, כך, שיכול להיות בה הוספה ועילוי עד אין סוף, וכידוע הסיפור עם הצ"צ⁵⁰ שהצטער על כך שלא הסכים לקבל את המתנה בתורה שרבינו הזקן רצה ליתן לו, בגלל שרצה להתייגע בעצמו — שהרי ככל שתגדל מעלת התורה שיקבל במתנה, יוכל להמשיך ולהתייגע על ענינים נעלים יותר בתורה, להיותה בלי גבול.

וכך הולך ונתיסוף בענין קבלת התורה באופן של התנשאות במשך כל ששת ימי השבוע של פ' נשא, עד ליום השבת, שבו מתעלים כל הענינים באופן ד"ויכולו" שהו"ע התענוג⁵¹, ועד לשלימות שבזה ביום השבת לאחר חצות, זמן המנחה, רעוא דרעוין⁵², שהוא מעין "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁵³.

* * *

ט. המשך הביאור בשייכות של פרשת נשא דוקא למ"ת, אף שהתחלתה "נשא את ראש בני גרשון גם הם", ולא "נשא את ראש בני קהת"⁵⁴, וכן בקרבנות הנשיאים שבהמשך הפרשה, שאף שיששכר הקריב על שם התורה, מ"מ הקריב שני לשבטים, לאחרי נחשון בן עמינדב למטה יהודה⁵⁵ — כי, אמיתית ענין הנשיאות שבתורה בא לאחרי הביטול

הנשיאות להיותם נושאי הארון — היתה חלוקת הפרשיות צ"ל באופן שפרשת נשא תתחיל ב"נשא את ראש בני קהת", ולמה מתחילה פרשת נשא בענין הנשיאות דבני גרשון, ואילו ענין הנשיאות דבני קהת הוא חלק מפרשת במדבר.

(55) וע"ד מ"ש (ברכה לג, יח ובפרש"י) "שמח זבולון בצאתך ויששכר באוהליך", "הקדים זבולון ליששכר שתורתו של יששכר

(49) דרושי שמע"צ צב, ג.

(50) ראה גם לעיל ע' 265. וש"נ.

(51) ראה אוה"ת בראשית עה"פ (כרך א — מב, ב ואילך. כרך ג — תקח, א ואילך).

(52) זח"ב פח, ב.

(53) תמיד בסופה.

(54) דלכאורה, כיון שהכתוב עצמו מדגיש "נשא את ראש בני גרשון גם הם", שהם ספלים לבני קהת, שאצלם הוא עיקר ענין

והמס"נ⁵⁶ שבהקדמת נעשה לנשמע⁵⁷ בתור הכנה למ"ת⁵⁸ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ג ע' 46 ואילך.

י. וענין זה מודגש גם בסדר חיי האדם:

אע"פ שעיקר מציאותו של יהודי היא התורה, הרי לימוד התורה בפועל מתחיל רק כשהתינוק מתחיל לדבר, שאז אביו מלמדו הפסוק תורה צוה גו'⁵⁹, שזהו בהיותו בן שנתיים לערך⁶⁰, ולא תיכף ומיד כשנולד, שאז רק אוכל ושותה וכו'.

ואי אפשר לומר שזהו בגלל שאין ברירה אחרת — שהרי בודאי

כמורה הלכה בפני רבו, ואעפ"כ מסר נפשו כו'. (57) אף שלכאורה אין הכרח בהקדמת נעשה לנשמע דוקא, שהרי "נשמע" יכול להיות גם לפני "נעשה" נכי אילו לא היתה אפשרות אחרת לקבלת התורה אלא ע"י הקדמת נעשה לנשמע, לא ה' שייך שיקבלו שכר על זה (ראה שבת פח, א), וכמ"ש הרמב"ם (הל' תשובה פ"ה ה"ד) שהקב"ה "משלם שכר לצדיק" רק כאשר הוא מעצמו ובדעתו עושה כחפצו ורצונו, היינו, לא מצד ההכרח, אלא בבחירתו כו' — כדברי הצדוקי לרבא: "ברישא איבעי" לכו למישמע כו'" (שבת שם), ואעפ"כ בחרו את הדרך של הקדמת נעשה לנשמע, מצד המעלה שבענין ד"נעשה" דוקא, שהו"ע הביטול שלמעלה מהשכל.

(58) אף שלכאורה ה' ראוי שההכנה למ"ת תהי' ע"י ענין שהוא מעין מ"ת ("מדה כנגד מדה") — עי"ז שבמשך כל הלילה ילמדו תורה ממש רבינו (שהרי עוד לפני מ"ת היתה להם לא רק התורה שלמדו האבות, אלא גם פרושיות התורה שניתנו להם במרה, כמ"ש (בשלח טו, כה ובפרש"י) "שם שם לו חוק ומשפט").

(59) ברכה לג, ד. וראה סוכה מב, סע"א. ספרי עקב יא, יט. רמב"ם הל' ת"ת פ"א ה"ו. טושו"ע יו"ד סרמ"ה ס"ה. הל' ת"ת לאדה"ז בתחלתן.

(60) ראה רד"ק וירא כא, ח. סה"מ תקס"ח ע' תפח. ועוד.

ע"י זבולון היתה" — שאין זה רק בגלל ש"אם אין קמח אין תורה" (אבות פ"ג מ"ז), אלא בגלל שאכן יש מעלה גם בזבולון לגבי יששכר (דאל"כ, לא ה' נקבע הסדר שתורתו של ישכר זקוקה ל"קמח" של זבולון), ולכן יש ביכולתם להיות תמיכן דאורייתא (ראה גם לקו"ש ח"ל ע' 134 ואילך).

ועד"ז בנוגע לגרשון וקהת, שאע"פ שדוקא על בני קהת נאמר (נשא ז, ט) ש"עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" (ולכן לא ניתנו להם עגלות), מ"מ, יש גם מעלה בבני גרשון על בני קהת, שהם אלו שמקימים את המשכן, ורק לאח"ז יכולים בני קהת להעמיד בו את הארון.

(56) שזהו ענינו של "יהודה" — מלשון הודאה (ראה תו"א ר"פ ויחי. ובכ"מ), כמ"ש (ויצא כט, לה) "הפעם אודה את ה'", ויתירה מזה, בנוגע לנחשון בן עמינדב — שאין צורך ברנח בשמו (ע"פ תורת הבעש"ט שהשם מורה על ענינו של הנקרא בשם זה (ראה תניא שעיהו"א פ"א)), כמו אצל יהודה, כיון שאצלו רואים בגלוי ובפועל את ענין המס"נ שהעמיד עצמו בסכנה וקפץ לים (ראה סוטה לו, רע"א), וזאת — בה בשעה שעומדים ששים ריבוא מישראל ומשה בראשם, שמכריז ואומר: 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" (בשלח יד, יד), ואילו הוא קופץ לים! — אם משה ה' סבור שצריך לקפוץ לים, ה' מצווה עליך לעשות זאת! וא"כ, כשקופץ לים ללא הוראה של משה, הרי זה יכול להתפרש

הי' הקב"ה יכול לקבוע את הסדר בעולם שתיכף ומיד כשנולד יהי' שייך ללימוד התורה (וע"ד שמצינו ש"אדם וחוה כבני עשרים שנה נבראו"⁶¹).

אך הענין הוא — שהסיבה לכך שהקב"ה קבע את סדר העולם באופן שלפני שהתינוק מתחיל לדבר יש משך זמן שבו הוא רק אוכל ושותה כו', היא, בגלל שלפני שמתחיל ענין של הבנה והשגה (עכ"פ באופן שיכולים ללמדו הפסוק "תורה צוה גו'"), צ"ל תחילה הקדמת ענין המעשה.

וכן הוא סדר העבודה אצל כל אחד מישראל (גם לאחרי שנעשה גדול) בכל יום:

כשניעור משנתו — אינו מתחיל מיד ללמוד תורה (שהרי עדיין אסור לו ללמוד תורה, כיון שצריך לברך תחילה ברכת התורה⁶²), אלא התחלת היום היא באמירת "מודה אני", ואח"כ צריך לברך ברכות השחר ולהתפלל, ורק לאחרי התפלה מתחיל הענין דלימוד התורה (כמבואר בענין "תפילתי שתהא סמוכה למטתי"⁶³, שמעלת העסק בתורה שאחר התפלה הוא גבוה יותר מתורה שקודם התפלה⁶⁴).

יא. וההוראה מזה:

כשמדברים אודות "מבצע תורה", שצריך לצאת ולפעול על יהודי ללמוד תורה — יכול מישהו לטעון: כדי לפעול על יהודי רגש של יוקר וחביבות התורה, צריך להראות לו דוגמא חי', וא"כ, הדבר הראשון שעליו לעשות הוא (לא לדבר עם פלוני אודות לימוד התורה, אלא) להתיישב בעצמו ללמוד תורה בהתמדה ושקידה!

הוא יודע אמנם ש"כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו"⁶⁵, ולכן צריך לעסוק גם בגמילות חסדים⁶⁶, כולל גם לעורר ולפעול על יהודי נוסף שילמד תורה, אבל, לא נתפרש באיזה זמן צריך לעסוק עם יהודי נוסף, ובמילא, טוען הוא, לכל לראש ילמד תורה בעצמו, ורק לאחרי שיתעייף מלימודו, הנה במקום לנוח כו', ילך לדבר עם יהודי נוסף אודות לימוד התורה.

ובכן: נוסף לכך שיכולים לתאר כיצד יהי' אופן הדיבור עם פלוני ("וואָס פאַר אַ פנים וועט דאָס האַבן") לאחרי כל הנ"ל (ומה גם

63) ברכות ה, סע"ב ובפרש"י.

64) ראה לקו"ת ברכה צו, ב.

65) יבמות קט, ב.

66) ראה גם לעיל ריש ע' 17. וש"נ.

61) ב"ר פ"ד, ז. וראה ר"ה יא, א —

הובא במהרז"ו שם.

62) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ז ס"ב.

וש"נ.

שבינתיים עבר זמן שפלוני לא למד תורה וכו') — הנה על זה באה ההוראה שצ"ל הקדמת נעשה לנשמע, ובנדוד, שיש להקדים את ההתעסקות במבצע תורה בנוגע לזולת לפני הלימוד לעצמו, וכמודגש בכך שבהתחלת היום אומרים "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת⁶⁷ לרעך כמוך" (כמ"ש רבינו הזקן בסידורו השוה לכל הנפש)⁶⁸, שזוהי הקדמה לתפלה שצריכה להיות באופן שכולל את עצמו עם הציבור (כהוראת חז"ל⁶⁹ "אל תפרוש מן הציבור"), שלכן נקבעו כל התפלות בלשון רבים (מלבד מלת "ותתנני" בתפלת הדרך שע"פ הסוד יש לאמרה בלשון יחיד⁷⁰).

ובנוגע לאופן חלוקת זמן הלימוד לעצמו והפעולה על הזולת — הנה תלמידי הישיבה צריכים לשאול את הנהלת הישיבה⁷¹, ובעלי בתים צריכים לשאול את הרב וכו', ובודאי שהרב — הראוי לשמו — יכון ויפסוק ע"פ כללי התורה ודיני השו"ע.

יב. וכאשר ההנהגה היא ע"פ ההוראה מהענין ד"נשא את ראש בני גרשון גם הם" (כנ"ל בארוכה) — אזי באים למ"ש בסיום הפרשה "ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול וגו'"⁷²:
 "ובבוא משה" — שייך גם לכל אחד מישראל, כמבואר בתניא⁷³ שיש בו מבחי' משה רבינו ע"ה, שנקרא "רעיא מהימנא" ו"רועה ישראל".

ולכן, לימודו בתורה הוא באופן ששומע "את הקול .. מעל הכפורת אשר על ארון העדות גו'" — הקול של עצמותו ומהותו ית', ובאופן ש"וידבר אליו", כפירוש רש"י "למעט את אהרן מן הדברות" — שהרי לכל אחד מישראל יש חלק בתורה ששייך אליו (כידוע בענין "ותן חלקנו בתורתך"⁷⁴), שרק הוא יכול להתייגע עליו ולגלותו, ואף אחד לא יכול לעשות זאת במקומו כו'.

ועד שבאים לענין ד"בהעלותך את הנרות וגו'"⁷⁵ — שמדליק את "נר ה' נשמת אדם"⁷⁶ שבו, ביחד עם כל שבעת הנרות, שמורים על שבעת

---

67 קדושים יט, יח. ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 22 ואילך.
 68 ראה לקו"ש חכ"ה ע' 374. וש"נ. רפמ"ב.
 69 אבות פ"ב מ"ד. ראה גם לקו"ש שם.
 70 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סק"י ס"ד. ע' 116 ואילך. וש"נ.
 71 ר"פ בהעלותך. משלי כ, כז.
 72 ראה גם תו"מ חע"ט ע' 336.

הסוגים בנש"י⁷⁷, ובאופן ש"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"⁷⁵, ועד שאצל כולם נעשה מעמד ומצב ד"בהעלותך", "שתהא שלהבת עולה מאלי"⁷⁸, שעובדים עבודתם בכח עצמם.

ובהמשך לזה⁷⁹ נאמר⁸⁰ "ויעש כן אהרן", "להגיד שבחו .. שלא שינה":

בנוגע לאהרן — בודאי לא צריך לשלול ענין שהוא היפך הרצון העליון, או ענין שלא לשמה והיסח הדעת, וא"כ, מהו הצורך והחידוש בהגדת שבחו של אהרן שלא שינה!?

ויוכן בהקדם סיפור החסידים⁸¹ אודות תלמידי הרב המגיד (כמו הרה"צ מבארדיטשוב), שרובם, מצד גודל ההתפעלות כו', לא היו יכולים לסבול את גודל הגילוי כו' ולהחזיק מעמד בשמיעת תורתו של המגיד עד לסיומה, והיו גם כאלו ששמעו עד הסוף אבל חלו בשלשול כו', והיחיד שהחזיק מעמד בשמיעת התורה כולה בישוב הדעת כו' — הי' רבינו הזקן.

וזהו גם "שבחו של אהרן שלא שינה"⁸² — שאע"פ שהדליק את המנורה עם כל הכוונות כו', בידעו שע"י הדלקת נר נוסף ה"ה מוסיף ומדליק סוג נוסף של נש"י, הנה למרות גודל ההפלאה שבדבר, הצליח להדליק את הנרות בפועל ממש באופן שידיו לא רעדו... כך, שהצליח להכניס את השמן לנרות באופן שלא חסר ולא יתיר, היינו, שהנרות יהיו מלאים (ככל כלי שרת שמקדשים מלאים⁸³), ואעפ"כ לא ישפך שמן קדוש שאסור לשפכו!

ויש להוסיף ולהעיר, שאצל אהרן מצינו הן הענין דלימוד התורה — כפי ששינונו⁸⁴ "כיצד סדר משנה, משה למד מפי הגבורה, נכנס אהרן ושנה לו משה פירקו וכו', נסתלק משה ושנה להן אהרן פירקו", והן הפעולה עם הזולת — שהי' "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"⁸⁵, להיותו משבעה רועים⁸⁶ שממשיכים חיות ואלקות לכללות נש"י⁷³.

82) ראה גם שיחת ש"פ נשא, י"ד סיון תשל"ג סי' (תו"מ חע"ב ע' 340). וש"נ.

83) זבחים פח, א.

84) עירובין נד, ב. הובא בפרש"י עה"ת ס"פ תשא (לד, לב).

85) אבות פ"א מ"ב (פרק דשבת זה).

86) כ"ה בלקו"ת שם. וראה גם תו"מ שם. וש"נ.

77) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

78) פרש"י בהעלותך שם.

79) בהבא לקמן — חסר קצת בהמשך

וקישור הענינים (המו"ק).

80) שם, ג ובפרש"י.

81) ראה סה"ש תורת שלום ע' 82. תרצ"ז

ע' 195 [209].

ועד שזוכים להדלקת נרות המנורה ע"י אהרן באופן ש"לעולם אל מול פני המנורה יאירו .. אינן בטלין לעולם"⁸⁷, והיינו, שנוסף על מ"ש הרמב"ן⁷⁵ ש"רמזו .. לנרות חנוכת חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותנו", יהי' כן בפשטות בביהמ"ק השלישי, ביחד עם חנוכת ביהמ"ק וחנוכת המזבח (כמבואר בנבואת יחזקאל⁸⁸), ויקויים היעוד⁸⁹ "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר".

* * *

יג. ביום הש"ק נעשה גם העילוי והשלימות של ימי התשלומין דחג השבועות, כפי שמביא רבינו הזקן בסידורו בנוגע לימים שאין אומרים בהם תחנון: "מר"ח סיון עד י"ב בו ועד בכלל דהיינו חמשה ימים אחר חג השבועות, כי החג יש לו תשלומין כל שבעה".

והיינו, שגם אם בנוגע ליום השבת שלפנ"ז, שבו חל יום ב' דחג השבועות, יש מקום לשקו"ט אם גם הוא מתעלה בשבת שלאחריו (כמו ששת ימי החול), או שיום השבת הוא תכלית העלי' באופן שאינו זקוק לעלי' נוספת (כמדובר פעם בארוכה⁹⁰) — הרי ימי התשלומין דחג השבועות בודאי מתעלים ביום הש"ק זה.

ולכן, כאן המקום להוסיף בהמשך להמדובר בחג השבועות⁹¹ אודות המאמר של רבי מאיר בהתחלת פרק קנין תורה²⁷: "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו'",

— שזהו ענין ששייך במיוחד לזמן מ"ת, דכיון ש"על כל דיבור ודיבור פרחו נשמתן"⁹², הרי לא הי' שייך אז הענין של לימוד התורה לשם תכלית מסויימת, כי אם לימוד התורה לשמה; וכיון שכל אחד מישראל הי' נוכח בשעת מ"ת, יש לו שייכות ללימוד התורה לשמה, אלא שצריך רק להמשיך זאת מהכח אל הפועל, ויתירה מזה, מן ההעלם אל הגילוי —

שנוסף על פרטי הענינים שכבר נתבארו, נשארו עדיין כמה פרטים הדורשים ביאור, ויתבארו עתה בקיצור עכ"פ, מפני קוצר הזמן.

המשך הביאור — נכלל בשיחת ש"פ במדבר סי"ט⁹³.

(87) במדבר פט"ו, ו. תנחומא בהעלותך ה. חנ"ח ע' 397.

(88) מג, יח ואילך. (91) ס"א ואילך (לעיל ס"ע 289 ואילך).

(89) ישע"י מ, ה. וש"נ.

(90) ראה גם שיחת ש"פ נשא, י"ד סיון (92) שבת פח, ב.

תשכ"ט בתחלתה (תו"מ חנ"ו ע' 295). שם (93) לעיל ע' 217 ואילך. וש"נ.

וסיים בענין ד"מרחקתו מן החטא"⁹⁷, שזהו הענין ש"הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה .. ומיד הן נגאלין"⁹⁴, שאז יקויים מ"ש בסוף הפרק: "ה' ימלוך לעולם ועד"⁹⁵.

ואז יהי' לימוד התורה בתכלית השלימות — שזוכים לתורה שילמד משיח את כל העם⁹⁶, שעז"נ⁹⁷ "ישקני מנשיקות פיהו", בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

* * *

יד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ביום השני הקריב נתנאל בן צוער.

* * *

---

(96) ראה רמב"ם שם ספ"ט. ועוד. לקו"ת צו יז, א. ובכ"מ.
(97) שה"ש א, ב.

---

(94) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
(95) בשלח טו, יז.

הוספה

א

[ה'יתשכ"ה?]

בודאי — כולם בכיסוי הראש.

(2) כדאי שירשום כ"ז גם בכתב.

(3) אבל אי"צ "להזהיר כ"כ" — כיון שאין זה עולה "על דעתך". ועי"ד שהאמינו שאחד אליל גנב מהשני וכיו"ב.

א

מהעצקה. מענה על מכתבו של מו"ה ניסן מאנגעל, בו כותב אודות שיעור בתניא שער היחוד והאמונה* שמוסר לפני סטודנטים בארגון "הלל". אגרת נוספת אליו — אג"ק חל"ג אגרת יב'תרמח.
(2) כדאי שירשום כ"ז גם בכתב: במכתבו — ש"דברתי בענין השתל' של פנימיות התורה כו".
(3) אבל אי"צ "להזהיר כ"כ" כו': במכתבו — שא' התלמידים שאל: מהו הקושיא של כ"ק אדה"ז בתניא שעהיחודה"א בתחלתו (עה"פ ואתחנן ד, לט — "יודעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד"): "וצריך להבין, וכי תעלה על דעתך שיש אלהים נשרה במים מתחת לארץ שצריך להזהיר כ"כ והשבות אל לבבך" — והרי, שואל הנ"ל, "היוונים האמינו בזה, והפסוק בא לשלול זה".
ועי"ד שהאמינו שאחד אליל גנב מהשני וכיו"ב: ראה גם תו"מ התועודיות ח"ע (תשל"ג ח"א) ע' 298. וש"נ.

(* תורגם על ידו לאנגלית, ונדפס — קה"ת, ו' תמוז ה'תשכ"ה.

ב

בי"ה, ט"ו מ"ח תשכ"ב
ברוקלין

המשתתפים בלימוד הדא"ח בבית הכנסת
החדש אשר בכפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו
של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל.
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

נעם לי לקבל הודעתם ע"ד השתתפותם בלימוד האמור.

ובעת רצון יזכירום על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע שיתחזק הלימוד ויתגדל הן בכמות והן באיכות, ומתאים להוראת
חז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, הנהגה בדרכי החסידות, ובפרט ע"פ
המבואר בכמה משיחות קדש של רבותינו נשיאינו, איך שמכל ענין שבדא"ח צ"ל
הבין ולא עוד אלא גם בהבפועל (עיין שיחות קיץ ת"ש)

ובהאמור בודאי שנכלל גם ההשתדלות שיתרבו מספר המשתתפים כהנה
וכהנה, והרי ואהבת לרעך כמוך, כלל גדול בתורה, וחד הוא עם ואהבת את ה'
אלקיד.

ויהי רצון שיעשו כל האמור מתוך שמחה וטוב לבב.

בברכה.

ב

בבית הכנסת החדש אשר בכפר חב"ד: הוא, כנראה, בית הכנסת שנקרא כיום "המרכזי".
להוראת חז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.
(עיין שיחות קיץ ת"ש): ע' 44 ואילך.

ואהבת לרעך כמוך, כלל גדול בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.
חד הוא עם ואהבת את ה' אלקיך: ואתחנן ו, ה. וראה ספר הערכים-חב"ד כרך א ערך אהבת
ישראל ס"ו (ע' תרכו ואילך). וש"נ. וראה גם אג"ק חכ"ט אגרת יא'רו, ובהנסמן בהערות שם.
ח"ל אגרת יא'תמב. ועוד.

ג

בי"ה, יט' תמוז תשי"ח
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר אלכסנדר סענדר שי

שלום וברכה!

לפלא שזה מזמן ארוך ביותר שלא נתקבלו ממנו כל מכתבים, וכמדומה שמכתבו האחרון הוא עוד מלפני זמן מתן תורתנו. והרי ע"פ המבואר בפירוש האריז"ל על הכתוב והימים האלה (כשהם) נזכרים (ה"ה גם) ונעשים, זמן מתן תורה מהווה (ועכ"פ – צ"ל) שינוי עיקרי, וק"ל. ובטח ימלא בהזדמנות הכי קרובה. ויהי רצון שתתקבלנה בשורות טובות,

ובפרט שבאים הננו מימי הסגולה ימי הגאולה יבי' ויג' תמוז, גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל, הנה יהי רצון שיגאל כאו"א מאתנו מכל עניינים המבלבלים הן בגשם והן ברוח, ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

ני"ב. במה שכותב במכתבו הנ"ל, אודות ביקור בחדש כסלו זמן הגאולה, בכלל הזמן מתאים, אלא שמובן שצריך בירור – בקשר עם ענייני הרבנות שלו.

ג

מצילום האגרת.

מוה"ר אלכסנדר סענדר: יודסין, ת"א. רב שכונת נוה צדק ונוה שלום וחבר הרבנות הראשית לת"א-יפו והמחוז. אגרות נוספות אליו – אג"ק חכ"ב אגרת ח'סא, ובהנסמן בהערות שם. בפירוש האריז"ל על הכתוב והימים האלה .. נזכרים .. ונעשים: אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבים. הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

ראש ישראל: ראה תניא פ"ב.

וגופא בתר רישא אזיל: עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.

לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב: תבוא כח, מז. תהלים ק, ב. וראה רמב"ם הל' לולב בסופן.

ביקור בחדש כסלו: בהמשך לזה, ראה אג"ק ח"ה אגרת ו'תקנז.

ד

[כ"ה אדר, תשי"ז]

מפני מה אינו מודיע מאומה מהנעשה אתו ובסביבתו לטוב? ומהו התכלית מהמרה שחורה ואביזרייהו (אם זהו סיבת שתיקתו)? ואם אין ע"ד מה להודיע, ה"ז גופא תמיי גדולה מאד.

ד

מצילום כתי"ק, בשולי מכתב כללי-פרטי בתאריך זה שנדפס באג"ק ח"ג אגרת תקעה.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ רב פעלים הרב נחמן ז"ל

בהרה"ח ר' פינחס ז"ל

סודאק

שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע במדינות אנגלי והסמוכות לה

במשך חמישים וחמש שנה

נפטר י"ז סיון, ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ולזכות השלוחים, אני"ש, התמימים ותומכי המוסדות

ד"בית ליובאוויטש" במדינות אנגלי